

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

10^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1902

Gemengde Berichten.

---

*Het woord oord, als vierde deel van munt of maat
nog heden in Friesland in gebruik.*

De heer JOH. WINKLER te Haarlem, had de vriendelijkheid mij het volgende te schrijven als aanvulling op hetgeen ik over het woord oord in mijn bijdrage over de St. Lucaspenningen heb medegedeeld.

„In oardtsen” (letterlijk: een oordje) — heden ten dage in den regel geschreven: „oartsen” — is het vierde deel van een stuiver, dus twee duiten. Deze uitdrukking is in Friesland nog heden in volle gebruik.

Een bekend rijmke in de Friesche volkstaal, dat nog dikwijls, als een spreekwoordelijk gezegde, wordt gebruikt om jonge lieden zuinigheid te leeren, luidt:

*„Twa skeissen is in oartsen,
Twa oartsen is in botsen,
Twa botsen is in stoer,
Dij dat net wit, dij wint net oer!”*

Dat is letterlijk verdietscht:

*Twee duiten is een oordje,
Twee oordjes is een halve stuiver,
Twee halve stuivers is een stuiver,
Die dat niet weet, die wint niet over.*

In het Friesch zegt men niet: „dit of dat kost twee gulden, vijf en zeventig cent”, maar: „dat jildt trije gounne

min in oard" (letterlijk: dat geldt drie gulden min een vierde deel.) Zoo ook: „*fjouwer mingelen min in oard mólke*" = $3\frac{3}{4}$ liter melk. *

Nog enkele voorbeelden worden door den bekenden taalkundige aangehaald, maar gebrek aan plaatsruimte maakt, dat ze hier niet kunnen worden opgenomen, te meer daar ik van de gelegenheid van deze mededeeling wil gebruik maken om nog enkele spreekwoorden te vermelden, op het woord „oord" toepasselijk.

Het zijn de volgende: (1)

Die geboren is onder een duit-planeet, zal nimmer meester van een oordje worden.

Een duit gezocht en een oordje verloren.

Het is zoo goed waard als een ei een oordjen.

Dat is leelijk goed, geef mij nog voor een oordje.

Een oordje in 't zakje leggen, om er een schelling uit te halen.

Hij kijkt of hij zijn laatste oordje versnoept had.

(De volgende spreekwoorden zijn in Vlaamsch-België in gebruik)

Geen oordjes, geen mastellen (geen geld, geen waar).

Iemand met oordjes.

Zijn stuiver doet toch maar vier oordjes.

Voor het oordje zijn.

Kleine oordjes van iets maken.

Oordje gierig en stuiverke zat.

Den stuiver op een oordje brengen.

Nog liever honger lijden dan een oordje te kort blijven.

Ieder oordje brengt zijn gierigheid mede.

Oordje zeker spelen.

Liever oordje zeker en het geweten zuiver.

Klappen zijn geen oorden. (Praatjes vullen geen gaatjes)

Gekend zijn als de blindje oordjes.

---

(1) De meeste der volgende spreekwoorden zijn ontleend aan het *Woordenboek der Ned. Taal*, bewerkt door Dr. W. L. DE VREESE.

Altijd een oordje in de schaal te leggen hebben.
 Hij zou een oordje in tweeën bijten.
 Geen oordje waard zijn.

Een ruiter zonder paard,
 Een krijgsman zonder zwaard,
 Een vrijer zonder baard,
 Zijn geen zeven oordjes waard.

Iemand op het oord zijner zinnen brengen.
 Doet hij een duyts profijt, hij doet wel weer een oordje schae.
 (*Busken Huet, Land van Rembrandt*).

In de Friesche taal heeft men nog de volgende spreek-
 woorden:

Hij het syn sneins-oartsen forsnobbe = hij heeft zijn
 zondagsoordje versnoept.

Earne for in oartsen t'hús lizze = Ergens voor een oordje
 thuis liggen, in de beteekenis van: niets in te brengen
 hebben, of nul in 't cijfer te zijn. M. D. M.

NIEUW UITGEKOMEN PENNINGEN.

(Vervolg van *Tijdschrift* 1901, blz 67.)

1900.

15—16 Juni. Festival 12½ jarig bestaan der Nieuwe
 Kon. Harmonie „Vlijt en Volharding” te Rozendaal,
 50 m.M. gepatineerd brons, door de Amsterdamsche
 Graveer-inrichting.

PRIJSPENNING. Huishoudelijke wedstrijden, Kon. Of-
 ficieren Schermbond, 47 m.M. door BEGEER.

1901.

1 Jan. Ter eeuwverwisseling*, 1901. Zilver 39 m.M. door
 OERTEL te Berlijn.

De met een * gemerkte stukken zijn in den handel.

- 1 Jan. Dezelfde met 1900 1901.*
 8 Jan. 50 Jarig bestaan der IJscub Leeuwarden, zilver en brons met oog en ring, 35 m.M.
 22 „ (Datum K. B.) Gesp ATJEH 1896 1900.
 2 Febr. Hulde aan Mr. L. P. M. H. baron MICHIELS VAN VERDUIJNEN, voorzitter der centrale commissie voor de Parijsche tentoonstelling in 1900, gepatineerd brons, 65 m.M., door BEGEER.

HUWELIJK VAN H. M. DE KONINGIN.

- 4 „ Huldebetooging der Nederl. dilettanten fanfare- en harmonievereenigingen. Koper verguld met oog en ring, 55 m.M. door M. J. H. KESSELS te Tilburg.
 7 „ Officieele gedenkpenning, zilver en brons, 32 m.M. aan lint in de kleuren der beide vorstenhuizen, door BEGEER.
 Dezelfde verkleind, 16 m.M. met oog en ring door BEGEER.

VAN BEKENDEN OORSPRONG

- BEGEER. Gedenkpenning*, zilver, 29 m.M.
 Dezelfde*, goudbrons met oog en ring. (Schoolkinderen)
 BEYENBACH. Gedenkpenning*. Diverse metalen. 45 m.M.
 Variant*, div. metalen. 39 m.M. met oog en ring.
 Variant*, div. metalen. 33 m.M. „ „ „ „
 BOUCHETTE. Plakket*, brons galvanoplastiek, 135 bij 93 m.M.
 GERRITSEN. Gedenkpenning*, zilver en brons, 60 m.M.
 Dezelfde*, goud, zilver en brons, 42½ m.M.
 Dezelfde*, goud, zilver en brons, 25 m.M., ook met oog en ring en in koper verzilverd als schoolkinderenpenning.
 Miniatuurpenning*, zilver, met oog en ring, 17½ m.M.
 VAN HOVE. Plakket*, brons en imitatiebrons, 380 bij 275 m.M.
 VAN KALCKEN. Medaillon relief, goud, ovaal 242 bij 205 m.M., aangeboden aan H. M.

- VAN KEMPEN. Gedenkpenning*, zilver en brons, 40 m.M.
 Draagpenningkje*, zilver, met ornament en oog, 16 m.M.
 Penning door het gemend koor, dat bij de huwelijks
 inzegening gezongen heeft, aangeboden aan zijnen
 directeur ARNOLD SPOEL, goud, 40 m.M. (*Uniek*).
- KOLBE. Draagpenningkje*, koper verguld met oog, 22 m.M.
- LAUER. Gedenkpenning*, zilver en goudbrons, 50 m.M.
 Plakket*, goudbrons, 55 bij 37 m.M.
 Zg. „Gedenkthaler“*, zilver, 32 m.M.
 Draagpenningkje*, koper verguld, 27 m.M.
 Idem, anders*, koper verguld, 27 m.M.
- LION CACHET. Plakket voor de Amsterdamsche schooljon-
 gens, 23 in zilver, verder in tin, 50 bij 41 m.M.
- MAYER. Gedenkpenning*, zilver, 72 m.M.
 Dezelfde*, zilver, 40 m.M.
- MAYER en WILHELM. Gedenkpenning*, goud en zilver,
 29 m.M. Dezelfde*, koper verguld of verzilverd, met
 oog en ring. (Schoolkinderen.)
- PANDER. Gedenkpenning*, zilver en brons, 50 m.M.
 Dezelfde* 30 m.M. zilver, als broche gezet.
- WIENECKE. Gedenkpenning*, diverse metalen, 28 m.M.
- ZIJL. Gedenkpenning aan het Kon. echtpaar aangeboden
 door het Centraal Comité uit de ingezetenen te Am-
 sterdam, in goud (gegoten), 100 m.M. Enkele exem-
 plaren in zilver en brons.

VAN ONBEKENDEN OORSPRONG.

- Draagpenning*, koper verguld, 281/2 m.M.
 Idem, anders*, koper verzilverd, 24 m.M.
- DRAAGTEEKENS. Voor de pers, door GERRITSEN, 26 bij 30 m.M.
 Kruisje* gedekt door een kroon, door ROGMANS, 22
 bij 18 m.M. en tal van anderen, waaronder veel op-
 gang maakten die in vlagvorm, (enkele en twee ge-
 kruiste vlaggen in de nationale of mecklenburgsche
 kleuren of met portretten van het bruidspaar.)

- VARIA. Reklamepenning in karton, verguld en verzilverd, van de Victoriabron, 64 m. M. 1)
- 13—15 Febr. 4^e Wapenfeest, Kon. Officiers-Schermbond te Breda, 47 m.M. door BEGEER. Twee verschillende.
- 16 Febr. Hulde aan Jhr. C. H. A. VAN DER WYCK, oud-gouverneur-generaal van Ned.-Indië, gepatineerd brons, 68 m.M. door CHAPLAIN. (*Tijdschrift* 1901, blz. 301).
- 23 „ Aanleg van de Visscherhaven te Scheveningen. Hulde aan de ministers C. LELY en K. ELAND, gepatineerd brons, 53 m.M., door BEGEER.
- 6 Maart. 50 jarig bestaan van Utrechts Brandweer.
- a. Hulde van assuradeuren, goud, zilver en gepatineerd brons, 49 m.M.
- b. Hulde van het personeel van het brandwezen, goud en gepatineerd brons, 49 m.M. beide door BEGEER.
- 24 „ (Datum van oprichting) Draagteeken der Hollandsche Belgische Vereeniging der Vrienden van de Medaille als kunstwerk, zilver en gepatineerd brons, 23 bij 25 m.M., met oog en ring, door G. DEVREESE. (*Tijdschrift* 1902, blz. 258).
- 6 April. Aankomst van Z.E. president KRÜGER te Hilversum. Hulde der plaatselijke afd. van Patrimonium door VAN KEMPEN. (*Tijdschrift* 1901, blz. 272, grootte onbekend.)
- 12—14 April. Hondententoonstelling te Rotterdam. Kynologen-vereeniging Nederland, brons, ruitvormig, hoog 54 m.M. door VAN KEMPEN.
- 23 April. Inwijding van het nieuwe societeitsgebouw van Placet hic requiescere musis te Utrecht,* zilver en gepatineerd brons, 50 m.M. door BEGEER.
- 14—16 Juni. Kattententoonstelling te 's-Gravenhage, brons 40 m.M., door VAN ROOY te Rotterdam.

---

1) Al deze stukken zijn door mij beschreven in het *Oranje-Nassau-Mecklenburg-Schwerin Gedenkboek*, uitgegeven door de firma VAN HOLKEMA & WARENDORF te Amsterdam, 1901, behalve de plakket van BOUCHETTE, die beschreven is *Tijdschrift* 1091, blz. 65.

- 17—20 Juni. Automobieltocht de Bilt, Enschede, Assen, Leeuwarden, Utrecht, gepatineerd brons, 47 m.M. door BEGEER.
- 26 Juni. Maskerade te Utrecht, zilver en gepatineerd brons, 39 m.M., door BEGEER.
- 7 Juli. 50-Jarig bestaan der Roei- en Zeilvereeniging „de Maas” te Rotterdam, brons 50 m.M., door VAN KEMPEN.
- 21 Juli. Schietvereniging Holland te Rotterdam, 45, 30, 22 m.M., door VAN KEMPEN.
- 3 Augustus. 25-Jarig bestaan der Kon. Militaire kapel van het regiment Grenadiers en Jagers te 's-Gravenhage, zilver, 50 m.M., door VAN KEMPEN.
- 3—5 Augustus. Hondententoonstelling van Cynophilia te Maastricht, gepatineerd brons, ruitvormig, hoog 47 m.M., door BEGEER.
- 4 Augustus. Concours hippique te Nijmegen, gepatineerd brons, 50 m.M. door BEGEER.
- 20 Augustus. De gemeente Deventer aan Dr. A. W. NIEUWENHUIS, goud, 50 m.M., Rijksmunt.
- 25 Augustus. 50-jarig bestaan der handboogschutterij CLAUDIUS CIVILIS te Amsterdam, koper verguld, 45 m.M. met oog en ring, door GERRITSEN.
- 25 Augustus. Idem. Goud, 40 m.M. met oog en ring, door J. D. POSTHUMUS.
- Augustus. Internationale postzegeltentoonstelling te 's-Gravenhage, 50 m.M., door BEGEER.
- Augustus. Vierjaarlijksche tentoonstelling van kunstwerk te Arnhem, zilver 40 m.M. door ZEEMAN, naar ontwerp van C. ROSKAM.
- Augustus. Oorlog in Zuid-Afrika*, zilver en brons, 33 m.M. door VOET.
- 31 Augustus. Draagteeken der ver. Oranjedag te Arnhem, zilver, driehoekig, breed 60, hoog 43 m.M., door ZEEMAN naar een ontwerp van I. FAVIER.
- 9 September. Hulde aan TH. VAN UYE PIETERSE te Vlis-

- singen, goud 45 m.M., door VAN KEMPEN. Uniek (*Tijdschrift* 1901.)
- 3 Oktober. Optocht van versierde vaartuigen te Leiden, brons, 45 m.M. met oog en ring, door VAN KEMPEN.
- 4 Oktober. Dr. S. TALMA, 25 jaar professor te Utrecht *, zilver en brons, 53 m.M., door BEGEER.
- 15 Oktober. Huwelijk van F. VAN NEDERVEËN BOERSMA en H. CATOIRE te Moskou, gepatineerd brons, 28 m.M., door BEGEER.
- 26 Oktober. Opening van het Sanatorium Oranje-Nassau-Oord, zilver geëmailleerd draagteeken van het verplegingspersoneel, 25 bij 38 m.M.
- 4 November. P. GOEDKOOP DZ, 12½ jaar directeur der werf CONRAD te Haarlem, brons 418 bij 188 m.M., door WIENECKE.
- 18 November. 8oste Verjaardag van AGATHE VAN MEURS te Amsterdam, gepatineerd brons, 53 m.M., door BEGEER.
- December. Ter eere van Mr. S. A. VENING MEINISZ. bij zijn aftreden als burgemeester van Amsterdam, goud zilver en brons, 100 m.M., goud en brons, 60 m.M. door GERRITSEN. (*Tijdschrift* 1902, blz. 150).
- 31 December. Ter eere van Mr. L. W. A. BESIËR en J. C. VAN EELDE. te Utrecht. Plakketten, goud en gepatineerd brons, 44 bij 35 m.M., door WIENECKE. (*Tijdschrift* 1902, Pl. IIA, blz. 135).
- Zonder datum. Hondententoonstelling Cynophilia en Nimrod te Amsterdam, brons, 50 m.M., door BEGEER.
- Postduivententoonstelling te Rotterdam, gepatineerd brons, 50 m.M. door BEGEER.
- Internationale tentoonstelling te Amsterdam, 53 m.M. door BEGEER (niet doorgegaan?)
- L. C. DUDOK DE WIT en zijn vrienden, gepatineerd brons, 35 m.M. door WIENECKE.
- School- en volksfeest te Goor, chrysobel, 21 m.M. door BEGEER.

PRIJSPENNINGEN.

Uit het volk, voor het volk te Middelburg, 28 m.M. door
BEGEER.

Holl. Pluimvee-Club „Ornis”, zilver en brons, 45 m.M., door
VAN KEMPEN.

Aangeboden door Z. E. president KRÜGER, 47 m.M., door
BEGEER. Zw.

Muntvondst te Driewegen.

In het voorjaar van 1902, werd te Driewegen, in het land toebehoorende aan den arts FOLMER aldaar, door eenige arbeiders een aantal gouden en zilveren munten gevonden. Deze zijn spoedig daarop naar het Kon. Kabinet te 's-Gravenhage ter beoordeeling opgezonden geweest. Later zijn de munten in eigendom overgegaan aan den heer J. SCHULMAN, die ze in publieke veiling zal verkoopen.

Een uitvoerige beschrijving van deze 15de eeuwse munten staat ons dus te wachten.

Slechts enkele stukken uit de vondst heb ik korten tijd in handen gehad. Ik teekende aan:

1. Een St. Andries gulden van FILIPS DEN GOEDE voor Vlaanderen.

2. Een Sint Andries goudgulden van KAREL DEN STOUTE. De heilige ANDREAS naar links ziende, onderaan een groot vuurstaal. Vermoedelijk omschrift der keerz. **KAROL - DEI - GRA - DVX & ET COME & B.**

Naar ik hoor is deze goudgulden door KAREL als hertog van Bourgondië, vermoedelijk voor Franche-Comté, geslagen.

3. Een St. Andriesgulden van denzelfden voor Brabant, te Antwerpen geslagen.

4. Goudgulden als voren van MARIA VAN BOURGONDIE voor Brabant.

Omschrift: **MARIA DVCISS - BG:BR - Z : LI.**
Muntteeken onduidelijk, vermoedelijk een leeuw. De heer

DE WITTE beeldt dit zeldzame muntje af op plaat XXVIII n°. 513 van zijn standaardwerk en zegt er van: „Cette curieuse variété du florin de Bourgogne a été signalée pour la première fois par M. PAUL JOSEPH. Elle offre le seul exemple connu de l'emploi d'un petit lion, comme différend monétaire sur une monnaie de MARIE. A cause de ce lion, quelques auteurs attribuent la pièce à Louvain, mais nous avons vu qu'aucun document ne permet de constater que la monnaie de Louvain fermée par CHARLES LE TÉMÉRAIRE, dès 1474, ait été en activité sous MARIE DE BOURGOGNE. Cependant, PAPEBROCHIUS dans ses *Annales Antverpienses*,, affirme, sur la foi d'une vieille chronique, que ce ne fut que vers Noël 1477 que le matériel louvaniste fut transféré à Anvers”.

Indien ik juist heb gezien, is dit stukje een der zeldzaamste uit de vondst.

5. Goudgulden van DAVID VAN BOURGONDIE, bisschop van Utrecht.

Omschrift: SANCTUS MARTINUS EPS' MON $\times$ NOVVS $\times$ TRIVRET $\times$ TRIBUSCITEN

Onder de fransche kroonen, die ik zag, merkte ik er een op van LODEWIJK XI, hebbende een P als teeken van *Perpignan*, midden in het kruis.

Eindelijk zag ik een zeer fraaien salut d'or van HENDRIK VI Koning van Engeland. Le *Blanc*, plaat 244.

De zilveren munten waren vuurijzers en dubbele stuivers van KAREL DEN STOUTE voor Vlaanderen en Brabant.

M. DE M.

Een onbeschreven Inhoudigingspenning.

Onlangs vond ik in de Verzameling DU CROCQ het navolgende stukje, hetwelk de eigenaar mij zeide een pen-

ninkje te zijn op de opening van het café-restaurant 't Gouden Hoofd te Amsterdam op 6 Januari 1889.

Vz. Rechtsgewend borstbeeld van H. M. Koningin WILHELMINA, in cirkel.

Omschrift in parelcirkel: * WILHELMINA KONINGIN DER NEDERLANDEN

Kz. Opschrift in parelcirkel:

CAFÉ RESTAURANT.
t"
GOUDEN HOOFD
REMBRANDTPLEIN 37-39
W. F. K. VAN NIE
AMSTERDAM

Geel koper, 281 $\frac{1}{2}$ m.M.

Daar in 1889 bezwaarlijk sprake kon zijn van *Koningin* WILHELMINA, twijfelde ik aan de juistheid dier mededeeling. Den heer JOH. W. STEPHANIK vroeg ik de zaak eens te onderzoeken en hem bleek, dat het penninkje in 1898 naar de Vz. der kwartjes in Duitschland is vervaardigd en werd geschonken aan 1000 arme kinderen van alle gezindten, aan wie de heer VAN NIE in het werkhuis te Amsterdam bij gelegenheid der inhuldiging van H. M. een maaltijd aanbood, terwijl het later als adrespensing dienst deed en thans reeds vrij zeldzaam moet zijn. Z.

Medaille aan Foris Speelbergh geschonken.

Den 24sten Maart 1604 verscheen in de Vergadering der Heeren Staten van Zeeland, een zekere JORIS SPEELBERGH, die met twee schepen uit Oost-Indië was teruggekeerd.

Hij vertelde dat hij „in Meye toekomende”, drie jaren zal uitgeweest zijn en deed vervolgens verslag van de „grootte zwarigheden die hem in de voyage waren geren-

„contreert en dat zijn principale handeling was geweest in „het Eylant Sylon, daer over Koningh is eenen Don JAN „D' AUSTRIA, als Christen gedoopt wesende ten tijde van „den slag van Lepante tegen den Turck”.

Vervolgens verhaalde hij van de wijze „hoe hij uyt den Christen handen was geraeckt”, en dat het geheele eiland „Heydens” was, aanbiddende hunne Pagodes.

Daarna deed hij verslag „van de vriendschap met denselven „Koningh gemaackt ende fundament van handelinge in den „selven Eylant”. Hij was teruggekeerd, zijn schepen vol geladen met „peper, foulle, ende caneel”.

Daarna is hij van de heeren weggegaan en na zijn vertrek, hebben de heeren Staten „geordonneert hem te beschenken met een medaille van Zeeland, ten prijse van hondert Rijns guldens”.

(*Notulen van de Staten van Zeeland van 25 Maart 1604*).

M. D. M.

Het Curaçaosche muntwezen.

Ter aanvulling van de mededeeling uit de pers, voorkomende *Tijdschrift* 1901 blz. 375 strekke, dat bij K. B. dd. 9 Oktober 1901 n°. 69, *Publicatieblad* n°. 38, dat van 22 April 1901 n°. 69 is aangevuld en de navolgende vreemde gouden munten in de kolonie Curaçao gangbaar zijn verklaard tegen de daarnevens aangegeven koersen :

de Spaansche halve onza de oro van 8 piasters tegen	f 19.32 ⁵
de Spaansche kwart onza de oro van 4 piasters tegen	„ 9.66
de Mexikaansche halve doublon tegen	„ 19.32 ⁵
de Mexikaansche kwart doublon tegen	„ 9.66

Medegedeeld door JOH. W. S.

Uit de stadsrekeningen van Middelburg 1626—1650.

1645 .Aan het geld, dat ter tresorie berustte werd £ 473 : 12 : 4 verloren, wegens de „reductie van den gelde” en £ 17 : 7 : 8 op de gouden specie, wegens het veranderen van aesen remedie.

Presentiegeld.

1628. Sekretaris P. CROOCK kreeg £ 16 voor extraordinaire diensten van den lande, daarover hij heeft genoten drie honderttuintigh schepenlooden.

Het presentiegeld van Commissarissen van kleine zaken werd ingesteld 3 Sept. 1642. De ordonnantie daaromtrent is van 24 Aug. 1643. Zij ontvingen een loodje van een schelling. In de rekening van 1643 wordt daarvoor £ 53 : 7 verantwoord.

1649. Looden uitbetaald aan Burgemeesters en Schepenen	£ 895 : 16
Dito aan de Raden	£ 215 : 18
„ aan Commissarissen van kleine zaken	£ 96 : 16
	M. D. M.

Konservatie van oude ijzeren voorwerpen.

Het is van algemeene bekendheid, dat ijzeren oudheden zeer moeilijk te bewaren zijn en spoedig door roest worden bedekt, die ten laatste haar totalen ondergang bewerkstelligt. Daarom mag met ingenomenheid worden vermeld, dat de heer P. LANKELMA, Choorstraat Utrecht, door bemiddeling van den heer S. MULLER Fz. aldaar, in staat is gesteld zeer geroeste zaken, als sleutels, dolken, zwaarden, enz. geheel van hun oxyde te bevrijden en deze daardoor voor verder verderf te vrijwaren. In het 4de nummer van het *Bulletin* uitgegeven door den *Ned. Oudheidk. Bond*, geeft de heer MULLER een beschrijving met afbeeldingen van zeer geoxydeerde voorwerpen door

den heer LANKELMA behandeld en waarvan de verkregen resultaten zeer belangrijk zijn geweest.

Naar aanleiding daarvan, heb ik uit mijne eigene verzameling, de ijzeren voorwerpen afkomstig van de oude begraafplaatsen van het strand van Domburg, den heer LANKELMA ter bewerking toevertrouwd. Ook hier is de uitkomst verrassend geweest. Een groote frankische sleutel bijv. geheel met roest bedekt, vertoonde na van dit oxyde bevrijd te zijn, een slot met fraai binnenwerk. Thans zijn eenige voorwerpen aan het Zeeuwsch Genootschap toebehoorende, bij den heer LANKELMA in bewerking. Ook voor bronzen munten, moet de onlangs in Berlijn? ontdekte konservatie - methode van veel belang zijn.

M. D. M.

Algemeen Verslag van het Munt-kollege over 1901.

Bovengemeld verslag werd ons toegezonden door ons medelid Dr. C. HOITSEMA, oud-lid van het Muntkollege.

Wij zien daaruit dat in 1901 is aangemunt:		Stuks
<i>Goud.</i>	Tienguldenstukken (Ned. Bank) . . .	99289
	Dukaten (Javasche Bank) . .	29668
<i>Zilver.</i>	Guldens	2001307
	Halve guldens	1250775
	25 Centsstukken	1601124
	10 Centsstukken (1898) 2002677 .	} 4004862
	„ (1901) 2002185 .	
	Voor Nederlandsch-Indië $\frac{1}{4}$ guldens	2001408
	„ $\frac{1}{10}$ guldens	5004600
	Voor Curaçao $\frac{1}{10}$ guldens	300246
<i>Brons.</i>	Centen	20000000
	$\frac{1}{2}$ Centen	6000000
	Voor Nederlandsch-Indië Centen	15000000
	Tot tweemaal toe bleek wijziging der stempels van	

TASSET voor het 10-guldenstuk noodig, vandaar de late verschijning dier het jaartal 1898 dragende munten

De gulden, de halve gulden en het 10 guldenstuk van 1898 en het 25 Centsstuk van 1901 worden op een plaat fraai en duidelijk afgebeeld, zoomede het nieuwe middenveld der bronzen pasmunt en de nieuwe Kz. der centen, beide ontworpen door ons medelid, den 2^{den} stempelsnijder J. C. WIENECKE.

De gedenkpenning op H. M's huwelijk, de plakketten aangeboden aan Mr. L. W. A. BESIËR en J. C. VAN EELDE, de bronzen gedenkplaat voor de werf CONRAD te Haarlem, alles werk van denzelfden, vinden we op twee platen afgebeeld. Onder verdere bijzonderheden (ook van technischen aard,) vinden we de reorganisatie van 's Rijks Munt kortelijk vermeld. Dr. HOITSEMA doet eindelijk eenige mededeelingen uit de laboratoria van 's Rijks Munt, t. w. over de methode-VOLHARD ter bepaling van zilver, over een elektrischen essaai-oven, over nauwkeurigheid in de analyse van muntbrons en over het soortgelijk gewicht der tien-guldenstukken.

Z. .

Elsevier en de Numismatiek.

In de 1° afl. van 1902 *Elseviers Geïllustreerd Maandschrift* vinden we eene causerie van dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ over: *Moderne fransche Medailles*, volgens den schrijver eene poging om de meer en meer in ons land opkomende belangstelling in de kunst van den medailleur te doen toenemen. Op een plaat in zilverdruk en tusschen den tekst vinden we tal van meestal verkleinde afbeeldingen der fraaiste, ons reeds uit *Médailles et plaquettes modernes* bekende stukken van de fransche kunstenaars CHAPLAIN, DUPUIS, ROTY, VERNON, TASSET, PATEY, LEGASTELOIS; de symbolen op hunne penningen worden

besproken en toegelicht en korte biografische aantekeningen omtrent deze medailleurs medegedeeld.

Wijst de schrijver er op, dat nog velen in ons vaderland een geheel verkeerd begrip hebben omtrent deze kunstuitingen en die een liefhebberij achten „voor kippententoonstellers en zangverenigingen”; dat velen zich voorstellen, dat zoo 'n penning in een ommezentje gereed is; hij had nog op een groot misverstand mogen wijzen en wel: dat zooveel meenen, dat het laten maken van een werkelijk goeden penning een vrij goedkoop zaakje is. We hopen van harte, dat hij spoedig in *Elsevier* de aandacht der lezers moge vestigen op het beste werk onzer *vaderlandsche* graveurs, opdat men niet allicht elders ga zoeken, wat toch ook in Nederland te vinden is.

Z.

Vragen van den Dag en de Numismatiek.

In afl. V (Mei 1902) van den 17^{den} jaargang van *Vragen van den Dag* komt een artikel voor van J. VAN DE MUNT, getiteld: *Iets over het geld in de oudheid en bij de natuurvölker*. Vee, steenen, diertanden, vogelhuiden, dierschedels, schelpen en kralen, jadeiet, agaath, nephriet, ossenhuiden, katoenen stoffen en zulke uit palmvezels gemaakt worden besproken als ruilmiddelen.

De tempels in Griekenland worden als de eerste munt-huizen genoemd, de gestempelde munt als een opvolgster der metaalstukken met godenbeelden gestempeld, welke dienden als prijzen bij overwinningen: de penning dus als voorlooper der munten.

Z.

Een Standaardwerk.

Met groote belangstelling namen wij kennis van het werk van den heer BABELON „*Traité des Monnaies Grecques et Romaines*”.

Het is inderdaad een standaardwerk en kan een monument worden voor de geschiedenis der muntkunde in de oudheid.

Het eerste deel zal meer in het bijzonder handelen over „*théorie et doctrine*”. Het zal „au point de vue didactique synthétique” de Numismatiek der Grieksche en Romeinsche oudheid behandelen.

Van dit eerste deel ligt „*tome premier*” voor ons.

Dit stuk bevat een algemeene inleiding „qui définit la „science numismatique et résume son histoire, donne la „nomenclature raisonnée des espèces monétaires connues des „Grecs et Romains, indique les systèmes en usage dans l’anti-„quité pour compter les monnaies, analyse les manipulations „techniques du métal”.

Op de eerste afdeeling zullen vier anderen volgen, waarin achtereenvolgens zullen behandeld worden: II. De wijze van handel door ruil, vóór dat gemunt geld in omloop was, het eerste particuliere, als geld gebruikte metaal, de economische beteekenis van het geld enz.

III. De numismatische metrologie.

IV. Het recht van muntslaan in de oudheid in de verschillende monarchiën en republieken.

V. De typen, opschriften en andere kenteekenen der munten, hun betrekking tot de mythologie, tot de monumenten der architectuur en sculptuur, een historisch overzicht der kunst van de stempelsnijders, de data en perioden en de numismatische paleographie.

Hiermede zal het theoretische deel afgelopen zijn.

Het tweede historische deel zal naar geografische rangorde de munten beschrijven, terwijl een chronologische onderindeeling zal worden aangenomen, platen zullen de afbeeldingen der voornaamste stukken geven.

Het is inderdaad een reuzenwerk, dat de even energieke als sympathieke directeur van het Parijsche penningkabinet onderneemt, van ganscher harte is het te hopen, dat hem de kracht zal worden geschonken, om dezen arbeid te voleindigen.

Wij willen snel even doorloopen het deel, dat nu gereed is.

Er wordt dan eerst gehandeld over *doel, onderwerp*, en *domein der Muntkunde* van de oudheid, ook worden de grenzen aangegeven, verder worden de voornaamste vondsten van oude munten vermeld. In een tweede hoofdstuk wordt het wetenschappelijk nut van de numismatiek betoogd.

Eerlijk gezegd is dit hoofdstuk vrij overbodig en misplaatst in een serieus wetenschappelijk werk als dit. Het is „prêcher les convertis” om uit te leggen aan de personen die dit boek zullen ter hand nemen hoe nuttig toch wel de numismatiek is en de beschouwing over den man die na dertig eeuwen geschiedenis zal leeren van een vijf francsstuk van 1878 is niet nieuw en wat kinderachtig.

Heel dit hoofdstuk is trouwens te uitgebreid.

In een derde hoofdstuk wordt de geschiedenis der muntkunde van de oudheid behandeld. Zeer aardig is het verhaal over de legende, die in de middeleeuwen de zilverlingen omgaf, die Judas voor zijn verraad ontving; op de munten van Rhodos staat zooals men weet: $PO\triangle ION$, nu meende men in de middeleeuwen, dat dit de sikkels waren en dat het opschrift een verkorting was van $HPO\triangle ION$, een munt van het geslacht van HERODES!

Met PETRARCA begint de studie der munten uit een meer wetenschappelijk oogpunt. In een vierde hoofdstuk verhaalt ons BABELON verder de geschiedenis der numismatische studiën van de 16^e tot het midden der 17^e eeuw.

Er wordt verhaald van ANDREA FULVIO, den auteur der *Imagines*, van ROUILLE en zijn *Promptuaire* van

GOLTSIUS en zijn *Vitae Imperatorum* enz. enz. Vooral bij de fransche numismaten wordt uitvoerig stilgestaan, zoo b. v. bij RASCAS DE BAGARIS en PEIRESC.

Een vijfde hoofdstuk is gewijd aan de voortzetting dezer geschiedenis tot ECKHEL. In Frankrijk was de collectie van GASTON VAN ORLEANS op LODEWIJK XIV overgegaan, dit waren gulden dagen voor onze wetenschap en voor de fransche koninklijke collectie, mannen als de NOINTEL en VAILLANT kochten overal munten, die dan naar Parijs werden overgebracht en werden beschreven; diplomatie, handel, krijgsoversten, alles was in dienst van den wil van den koninklijken muntliefhebber. De Koning liet zelf zijn verzameling uit Parijs naar Versailles overbrengen om er meer van te genieten en elken dag na de mis tot het eten zat hij te midden zijner schatten. In geheel Frankrijk waren overigens veel particuliere verzamelingen. Onder LODEWIJK XV werd de koninklijke verzameling weder naar Parijs teruggebracht.

Een overzicht wordt verder gegeven van den stand der verzamelingen buiten Frankrijk

Het 6de hoofdstuk behandelt ECKHEL en brengt de geschiedenis tot 1836. Wij vinden o. a. MIONNET's arbeid geschetst. Zeer practisch zijn de in de noot geplaatste uiterst nauwkeurige bibliographiën van alle schrijvers, die in den tekst worden vermeld.

Het laatste hoofdstuk schetst de geschiedenis van 1836—1900. De verschillende landen werden achtereenvolgens besproken, de collectiën worden opgenoemd en de arbeid der numismaten uiteengezet.

Bij Nederland wordt speciaal de aanwinst SIX voor het Haagsche Kabinet vermeld, de geschiedenis van het Leidsche Kabinet is niet bijgewerkt na de bekende „*Notice*” van VAN DER CHYS (1862.) Van SIX wordt het volgende gezegd „Nul en ce dernier quart de siècle, n'a su mieux que le savant „Hollandais éclairer par les monnaies l'histoire des rois et „des villes de Phénicie et de Chypre, celle des rois Perses

„achéménides et de leurs satrapes, celle des rapports de la „Grèce avec les Perses avant Alexandre.”

In het achtste hoofdstuk wordt een zeer bruikbare en praktische lijst gegeven der catalogi van de in den loop der 19de eeuw verkochte verzamelingen.

Het tweede onderdeel van dit boek behandelt „la monnaie et la nomenclature monétaire”. Nagegaan wordt „de anatomie” (een eigenaardig gekozen woord) der munten. Er wordt uitgegaan van de grondgedachte, dat b. v. bij een beeld der oudheid, bij een opschrift het gewicht en de materie waar het uit samengesteld is betrekkelijk weinig van belang is. Bij een munt is dat geheel anders, wij moeten nauwkeurig het gehalte van het metaal kennen, zeer juist het gewicht weten - van daar dat een haast ontleedkundige behandeling noodig is. Achtereenvolgens worden besproken het muntplaatje, (flan monétaire) de verschillende metalen, goud, electrum, zilver, brons, ijzer, de beteekenis van voor en keerzijde, het type.

Daarna worden de namen der verschillende *Grieksche* munten behandeld, de volgende indeeling is daarbij aangenomen: namen ontleend aan het gewicht, de waarde of het metaal, namen ontleend aan de personen, die de munt deden slaan (b. v. Dareiken enz.), namen ontleend aan de plaatsen waar de munten geslagen zijn (*Κυζιηννοί* b.v.) namen ontleend aan het type (b.v. *γλαυκῆς*).

Nu volgen de benamingen der *Romeinsche* munten, dan enkele speciale vormen als de serrati, bigati, de gerestitueerde munten, de stukken met contramerken enz. Een andere afdeeling weder is gewijd aan de medaillons, de contorniaten: *Grieksche* en *Romeinsche* tesserés enz.

De derde hoofdafdeeling is gewijd aan de verschillende manieren van geldtellen bij de *Grieken* en *Romeinen*.

Een geheel nieuw terrein wordt betreden na het verlaten der „anatomie” van de munt. In een vierde hoofdafdeeling wordt de technische wording der munt nagegaan, vooreerst

wordt gevraagd: waar kwam het metaal van daan? De mijnen worden besproken.

Om een juist beeld te geven van de inrichting eener „munt”, waar de baren metaal worden omgewerkt in gangbare munt, wordt een nauwkeurige beschrijving van de „Munt” aan de Quai Conti, te Parijs, gegeven. Ons inziens gaat hier de schrijver te ver en een deel van dit hoofdstuk, hoe aangenaam geschreven en hoe helder en duidelijk gesteld, is een vrij noodeloos hors d'oeuvre, ook de uitwijding over het muntslaan in de middeleeuwen had kunnen worden bekort, al zijn de afbeeldinkjes van de oude muntateliers in Frankfort b. v. aardig, heel veel leeren ze ons niet en ze brengen ons te ver van den muntslag der oudheid. In de derde paragraaf van dit hoofdstuk keeren wij eerst weder tot de Grieken terug en tracht BABELON den arbeid en beteekenis der Grieksche munthuizen te schetsen, de muntadministratie bij de Romeinen sluit zich daarbij aan.

Nadat de metalen uit de mijnen gehaald zijn, worden de baren gekeurd met den toetssteen, de belangrijke metalen „lingots” die in Zevenbergen gevonden zijn, worden hier o. a. afgebeeld; wanneer dit geschied is, gaat men tot het slaan over. BABELON geeft hier de reproductie van de bekende Pompeiaansche muurschildering uit het huis der Vettii waarop gevleugelde geniën bezig zouden zijn met het fabricceeren van munten. De schrijver neemt dus als vaststaande aan, dat inderdaad die muurschilderingen betrekking hebben op het muntbedrijf. Er is aan getwijfeld.

Dan zien wij afgebeeld de verschillende stukken, waarop instrumenten voor het slaan der munten zijn afgebeeld.

De stempels worden besproken en de slag met den hamer nagegaan. Een verhandeling over gegoten munten en over de merken der Romeinsche muntateliers sluit het eerste deel van dezen bewonderenswaardigen arbeid.

den Haag.

H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ

Augustus 1902

Eenige nieuwe Boeren-penningen.

In zijn helden eert men een volk.

Van onverflauwd medegevoel met het ongelukkige Boerenvolk in Zuid-Afrika getuigen niet het minst de vele penningen ter hunner eere, zoowel in Nederland als in het buitenland geslagen. In aansluiting met de door ons reeds vermelde — zie *Tijdschrift* 1901 blz. 243 en 367 — mogen de volgende penningen worden vermeld:

1. Bronzen plakket ter eere van president KRUGER. Het linksgewend borstbeeld van den President, daarboven in het veld:

PAUL KRUGER.

Onderaan in een cartouche:

. PRESIDENT DER .

. Z-AFRIKAANSCH REPUBLIEK .

In het veld rechts: J. H. MAKING. Links onder twee gekruiste hamers.

Beeldenbrons, Gewicht 475 w, 120 × m.M.

Mijne verzameling.

Alhoewel het niet te ontkennen valt, dat het geheele profiel iets te zwaar is uitgevallen, is de uitdrukking der gelaatstreken zeer treffend. Daarover ligt een waas van berusting, maar tevens van diepe droefheid, teleurstelling en lijden.

Onzes inziens behoort deze gedenkplaat tot de meest gevoelvolle, die ter eere van pres. KRUGER zijn uitgegeven.

De vervaardiger van dit stuk, J. H. MAKING, is in 1868 te Utrecht geboren. Na zijn opleiding aan de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam te hebben ontvangen, is hij aanvankelijk als graveur werkzaam geweest, maar heeft zich later meer op de ciseleerkunst toegelegd. De fraaie plakket van pres. KRUGER is een verkleining naar een geciseleerd model, 30 × 40 cM. groot, waarvan reproducties verkrijgbaar zijn.

2. Medaillon-plakket met borstbeeld van president STEIJN.

President STEIJN, de face, in gekleede jas. De teekenen der presidenteele waardigheid ontbreken.

Omschrift: M.T. STEIJN STAATSPRES. VAN DEN ORANJE-VRIJSTAAT

Plateel en brons, 82 m.M.

Deze portret-medaille, waarvan de halve opbrengst van den verkoop ten voordeele der concentratiekampen is bestemd geweest, vinden wij reeds in de *Kath. Illustratie* 36^{en} jaargang n° 16 en in de *Wereldkroniek* van 29 Maart 1902, n° 52 afgebeeld.

Alhoewel deze gedenkplaat zeer verdienstelijk door BEGEER is uitgevoerd, hadden wij toch liever een andere uitdrukking in het gelaat van den diep te beklagen, heldhaftigen man gezien. De houding van den linkerschouder is ons inziens niet zeer gelukkig gemodelleerd.

3. De zeer bekwame belgische graveur GOD. DEVREESE heeft een fraai draagpenningje het licht doen zien.

Het stelt generaal DE LA REIJ voor, den held van Tweebosch, die zelfs een engelsch generaal onder zijne gevangenen heeft geteld.

De voorstelling is eenvoudig, het borstbeeld van een man met grooten boerenhoed gedekt, maar er spreekt energie

uit dat gelaat en men kan aan de oogen zien, dat zij gewoon zijn scherp en oplettend rond te waren.

De penning is op de Pro-boer-tentoonstelling te Scheveningen met veel sukses verkocht.

Deze eenvoudige maar gevoelvolle draagpenning is afgebeeld in de *Revue belge*, afl. III van den loopenden jaargang.

Door de welwillendheid van het bestuur der *Revue*, zijn wij in staat onzen leden de smaakvolle medaille eveneens in beeld aan te bieden.

Het eenvoudige opschrift: DE LA REY spreekt voor zichzelve.

4. Een andere penning, evenals de vorige den held van Tweebosch, maar daarbij ook den beroemden CHRISTIAAN DE WET illustreerende, is uitgegeven door den bekenden kunstbevorderaar KAREL ADOLF BACHOFEN VON ECHT.

Op de voorzijde zien wij de borstbeelden, bijna de face, der generaals DE LA REY en CHR. DE WET, de eerste eenigszins naar links, DE WET naar rechts ziende. DE LA REY heeft den bekenden boerenhoed op het hoofd. De Vrijstater daarentegen is blootshoofd afgebeeld.

Aan weerszijden der portretten leest men:

CHRISTIAN - DE WET   KOOS - DE LA - REY.

Op de keerzijde staat een boer, de vierkleur in de rechterhand, met de linker een luipaard van zich afwijzend, terwijl hij het dier de woorden: HANDS OFF, die boven aan zijn neergeschreven, schijnt toe te roepen.

Op den achtergrond ziet men flauwtjes, kopjes aangegeven.

In de afsnede: 1902 en een schildje waarop een lam, het wapen der familie BACHOFEN VON ECHT.

39 mM. zilver en brons.

De kunstlievende familie B. VON ECHT woonde vroeger in de Rijnprovincie, o.a. te Worms, later in Thüringen.

5. Een tweede penning heeft dezelfde keerzijde, maar vertoont als voorzijde het bekende portret van pres. KRUGER, bij gelegenheid van zijn 75sten verjaardag, door SCHARFF vervaardigd.

Beide penningen zijn van de hand van gemelden Weener graveur. Ons medelid, de heer J. SCHULMAN, heeft ze in den handel gebracht. De penning met de borstbeelden van DE LA REY en CHR. DE WET komt voor op pl. XIII van de *Frankfurter Münzzeitung* van Juni 1902.

M. D. M.

In de laatste dagen van Augustus j.l. overleed te 's-Gravenhage in den ouderdom van 64 jaar, de heer TH. H. SAAKES, zilversmid aldaar, bekend als vervaardiger van fraai gegraveerde penningen. (Zie o.a. *Inhoudigingspenningen* no. 173, 174, *Tijdschrift* 1899 blz. 142).

Z.

Inhoudsopgaaf van Tijdschriften.

Revue belge de numismatique 1902, 3° livraison.

Un demi-gros de convention frappé par Wenceslas I, duc de Luxembourg (1356—1383), et Bohémond de Saarbrück, archevêque de Trèves (1354—1362), par M. ED. BERNAYS. — Herck-la-Ville et son atelier monétaire, par M. le Vte B. DE JONGHE. — La numismatique du siège de Middelbourg de 1572 à 1574, par Mlle MARIE DE MAN*). — Médailles gantoises (1580—1717), par M. M. CH. GILLEMEN et A. VAN WERVEKE. — Quelques mots sur François Bertinet, à propos d'un médaillon de Louis XIV, par M. FRANTZ VERMEYLEN. — Les méreaux des brasseurs d'Anvers, par M. FERNAND DONNET. — Correspondance. — Nécrologie. — Mélanges.

---

*) Van dit belangrijke artikel, onze vaderlandsche numismatiek betreffende, hopen we, zoodra het geheel verschenen is, eene bespreking op te nemen.

Verslag van den Sekretaris over 1901.

Met genoegen kan ik rapporteeren dat wij op 1901 als op een voorspoedig jaar mogen terugblikken. Ons Koninklijk Genootschap bloeide, het ledental nam toe.

Leden. Dank zij de welwillende bemoeiingen van Z. Ex. den minister van Buitenlandsche Zaken en besprekingen van Harer Majesteits Gezant te Rome, werd door Z. M. VICTOR EMANUEL III, Koning van Italië, het eerelidmaatschap onder dankbetuiging aangenomen.

Door uwe keuze op de jaarvergadering trad in de rij der gewone leden de heer S. WIGERSMA HZN. te Leeuwarden en werden tot buitengewoon lid benoemd de heeren: J. M. M. VAN BELLE-Amsterdam, Mr. N. P. VAN DEN BERG-Amsterdam, Mr. S. VAN GIJN-Dordrecht, J. M. J. VAN LIS-Hilversum, HIDDE NIJLAND-Dordrecht, Prof. Jhr. Dr. J. SIX-Amsterdam Jhr. Mr. VICTOR DE STUERS - 's-Gravenhage, BAS VETH - Dordrecht, en J. C. WIENECKE-Utrecht. Deze laatste was vroeger buitenlandsch lid. Daarenboven verbond uw Bestuur de heeren: J. M. FADDEGON-Montrouge s.S., SOLONE AMBROSOLI-Milaan, J. CHR. LAUER-Neurenberg, F. MAZEROLLE-Parijs, en GIULIO SAMBON-Milaan aan ons Genootschap, door hen te benoemen tot buitenlandsch lid.

Wij hadden 't verlies te betreuren van de heeren CHR. J. VAN EEGHEN te Renkum († 30 okt.) en Jhr. FRED. MAYER VAN DEN BERGH te Antwerpen († 4 mei).

Op 31 dec. 1901 bestond 't Genootschap dus uit 119 leden tegen 108 een jaar te voren.

Bestuur. De bestuursplaatsen werden bezet door de heeren: Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, voorzitter (1904), AUG. SASSEN, vice-voorzitter (1905), JOH. W. STEPHANIK, sekretaris (1906), C. H. F. A. CORBELIJN BATAERD, penningmeester (1902) en H. G. DU CROCQ, konservator (1903).

Vergaderingen. De jaarvergadering werd op 16 Juni te Leeuwarden gehouden. Het bezoek aan de verzamelingen van 't Friesch Genootschap en aan 't Popta-slot te Marsum maakten dien dag zeer aantrekkelijk en wij herdenken dankbaar de goede zorgen door den heer WIGERSMA aan de voorbereiding van ons bezoek besteed.

Het Bestuur vergaderde op 2 juni, 16 juli en 6 oktober. De notulen dier vergaderingen zullen in het Tijdschrift worden gepubliceerd.

Rekening. Deze is nog niet geheel afgewikkeld. Zij sluit vermoedelijk met een tekort van f 92,74 veroorzaakt door de groote uitbreiding, die de Kommissie van Redaktie aan 't Tijdschrift gegeven heeft.

De kontrôle-kommissie zal bestaan uit de heeren Jhr. BEE-LAERTS VAN BLOKLAND en Jhr. VAN DEN BRANDELER.

Tijdschrift. De Kommissie van Redaktie, bestaande uit Mej. M. DE MAN en de heeren SASSEN en ZWIERZINA, welke laatste zich met de administratie belast, volbracht met toewijding de taak, die zij vrijwillig op zich genomen had.

Zij zorgde voor een fraaien jaargang; maar overschreed het toegestaan krediet met $6\frac{1}{2}$ vel, waardoor een groot offer van onze kas werd gevergd.

Tot dusver had de firma G. THEOD. BOM & ZOON zich met de verspreiding van de afleveringen belast.

Het kwam uw Bestuur evenwel voor, dat het fonds van het Tijdschrift te omvangrijk bleef en er voor meer exploitatie, vooral naar Duitschland, moest gezorgd worden.

Na besprekingen met de uitgeversfirma JOHANNES MÜLLER te Amsterdam, die tal van genootschaps-uitgaven in beheer heeft, heeft uw Bestuur met deze firma een overeenkomst

aangegaan, waarbij haar de verspreiding en het winstgevend beheer is opgedragen.

Het is zeker hier de plaats hulde en dank te brengen aan den heer ADRIAAN BOM, die gedurende tien jaar de vele afleveringen kosteloos verzorgd, verspreid en geherbergd heeft.

Evenals in vorige jaren werd de gebonden jaargang aan H. M. de Koningin en aan H. M. de Koningin-Moeder aangeboden en werd deze hulde onder dankbetuiging aangenomen.

De belangen van ons Genootschap in Uwe bijzondere aandacht aanbevelend, betuig ik mijn dank voor de medewerking in 1901 ondervonden.

JOH. W. STEPHANIK.

VERGADERINGEN

VAN HET

**Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor
Munt- en Penningkunde**

in 1901-2

(Uittreksel uit het Notulenboek)

.25e Bestuursverg. 16 Juli 1901. Besloten wordt het diploma ongewijzigd te bewaren, maar door een opdruk in den linkerboven hoek aan te duiden, dat 't Genootschap den Koninklijken titel verkregen heeft. Het Genootschap wordt aangesloten aan de Société Internationale de Numismatique te Parijs en Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ aangewezen als vertegenwoordiger van ons Genootschap. Ook wordt besloten ons Genootschap te verbinden met den Oudheidkundigen Bond.

Aan Z. M. VICTOR EMANUEL III, Koning van Italië, zal het eere-lidmaatschap worden aangeboden.

Benoemd tot buitenlandsche leden, de heeren: SOLONE AMBROSOLI te Milaan, J. CHR. LAUER te Neurenberg, F. MAZEROLLE te Parijs en GUILIO SAMBON te Milaan.

Te beginnen met 1 Januari a.s. zal de keerzijde van een hollandschen dukaton op de omslagen van 't Tijdschrift worden afgebeeld.

26^e Bestuursverg. 6 Oktober 1901. Besloten wordt 't kontributiejaar, dat thans van Juli—Juli loopt, in overeenstemming te brengen met 't Genootschapsjaar, d.i. van 1 Januari tot 1 Januari. Voor het Tijdschrift en de andere uitgaven van 't Genootschap zal een uitgever gezocht worden, die zich meer met de exploitatie van dergelijke geschriften kan bezig houden.

27^e Bestuursverg. 15 Mei 1902.

Naar aanleiding van de belangrijke overschrijding van 't toegestaan krediet voor Tijdschrift 1901, worden maatregelen vastgesteld om hierin te voorzien.

Besloten wordt aan President STEYN een huldepenning aan te bieden.

11^e Jaarlijksche vergadering 16 Juni 1902 te Dordrecht (zie hierboven blz. 168).

Aanwinsten van de numismatische verzameling.

16 Juni 1901. Regeeringspenning van Leeuwarden z. 30 m.M. verv. v. L. 650, idem 31 m.M. idem 651, idem 30 m.M. idem 652, idem 35 m.M. idem 653.

Geschenk van den Heer S. WIGERSMA.

16 Juni 1901. Herinnering havenaanleg Scheveningen Br. 53 m.M.

" " " Huwelijk H. M. de Koningin Br. 50 m.M.

" " " Als voren Bvg. 29 "

" " " " draagpenning " 32 "

" " " 50-jarig bestaan Gezelschap Utrecht's Brandweer Br. 50 "

" " " Als voren. Hulde van Assuradeuren " " "

" " " Opening der nieuwe Studenten-Societeit te Utrecht " " "

Geschenk van den Heer A. BEGEER.

4 October 1901. Overlijden van H. J. W. VAN AKEN, Burgemeester van Maastricht. DIRKS n° 825 " 62 "

Geschenk van den Heer A. COHEN.

4 October 1901. Oprichting standbeeld prins Willem I te 's Gravenhage

Door ruiling.

April 1902. Burgemeesters van N.-Holland aan Jhr. Mr. J. W. M. SCHORER Br. 76 m.M.

" " Halve eeuwfeest Société-centrale protestante d'Évangélisation, gesticht te Parijs " 50 "

" " 50-jarig bestaan Werkhuis te Amsterdam, Br. 34 m.M. DIRKS 460.

Gesch. Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ.

- Mei 1902. 1793. Inwijding kerk Herst. Luth. Gemeente
te Amsterdam, z. 39 m.M. v. v. L. 811.
- " " 1815. Inhuldiging Willem I, Br. 46 m.M.
DIRKS 61.
- " " 1834. 2e eeuwfeest Seminarium der Remon-
stranten te Amsterdam, Br. 45 m.M.
DIRKS 499.
- " " 1837. Dood H. M. de Koningin, Br. 45 m.M.
DIRKS 531.
- " " 1838. Invoering nieuwe Wetboeken, Br. 64
m.M. DIRKS 539.
- " " 1838. Ramp van Woerden herdacht. Br. 38
m.M. DIRKS 542.
- " " 1848. Inhuldiging Willem III, z. 23 m.M.
DIRKS 690.

Door ruiling.

LOODJES.

- 12 Maart 1902 Diac. loodje van Alkmaar, k. 35 m.M.
- " " " 1758. Idem van Leiden.
Gesch. Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ.

DRAAGPENNINGEN.

- 4 Nov. 1901. Draagteeken uitgereikt door den Heer A.
GRESHOFF te Brazzaville, 25 j. jubilé, z.
29 m.M.
Geschenk idem.

BELASTINGPENNINGEN.

- April 1902. 1881, 1885-90. Hondenbelasting Amsterdam.
Gesch. van den Heer J. SCHULMAN.
-

LEDENLIJST

(SEPTEMBER 1902)

Achter de namen der leden is vermeld welk gedeelte van de munt- en penningkunde door hen beoefend wordt.

EERE-LEDEN.

Dagteekening der benoeming.

- Z. M. VICTOR EMANUEL III, Koning van Italië. 16 Juni 1901.
Vicomte B. DE JONGHE, Président de la Société royale de Numismatique de Belgique, rue du Trône 60, Ixelles.
(België, nederlandsche provinciën Limburg en Noord-Brabant, verder gallische, merovingische, karolingische en oud-grieksche M.) 1) 17 Juni 1894.

GEWONE LEDEN

- * C. H. F. A. CORBELIJN BATTAEERD, Notenboomstraat 83, Groenloo.
* ADRIAAN BOM, Keizersgracht 149, Amsterdam.
* Jhr. mr. J. M. H. J. DE GREZ, rue Belliard 18, Bruxelles.
* Jhr. M. A. SNOECK, Kamerheer i. b. d. van H. M. de Koningin, Bestuurder van 't Prov. Genootschap van K. en W. in Noord-Brabant, C. 22, Hintham. (Prov. Noord-Brabant, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens.)
* JOH. W. STEPHANIK, Konservator van 't Munt- en Penningkabinet van 't Kon. Oudheidk. Genootschap te Amsterdam, Keizersgracht 414. (Nederland en Koloniën, M.)

---

1) De afkortingen beteekenen: M. = munten, G. = gedenkpenningen, * = lid-oprichter.

- Mr. L. W. A. BESIER, Oud-Voorzitter van het Muntkollege, Maliesingel 24, Utrecht. 12 Juni 1892.
- C. W. BRUINVIS, Voorzitter der Kommissie voor 't Stedelijk Museum, Oudegracht 184, Alkmaar.
(Stad Alkmaar en Alkmaarders, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens.) —
- J. GERADTS, Burgemeester, Kasteel Aerwinkel, Posterholt (L.)
(Nederlandsche prov. Limburg, M., G.) —
- O. G. H. HELDRING, Luit.-Kolonel der Infanterie, Renkum.
(M., G in 't Algemeen). —
- Mejuffrouw MARIE DE MAN, Konservatrice van 't Munt- en Penningkabinet van 't Zeeuwsch Gen. der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg.
(Graafschapp. Holland, Zeeland en Vlaanderen M. — Prov. Zeeland, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens, muntvondsten — Nederland, loodjes.) —
- Jhr. C. H. C. A. VAN SYPESTEYN, Parkstraat 87, 's-Gravenhage.
(Steden 's-Gravenhage en Haarlem, G., penningen en penningplaten uit 't oogpunt van kunst). —
- J. H. W. UNGER, Gemeente-Archivaris, Schiekade 87, Rotterdam. —
- Mr. J. A. FEITH, Rijks-Archivaris, Martiniplein 181, Groningen.
(Nederland, in 't bijzonder provincie en stad Groningen, M., G.) 18 Juni 1893.
- Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, Directeur van het Koninklijk Kabinet van Penningen en Gesneden Steenen te 's-Gravenhage, Javastraat 76. 17 Juni 1894.
- H. G. DU CROOC, Leidschegracht 11, Amsterdam.
(Nederland en Koloniën, België tot 1830, G.) —
- A. J. C. VAN GEMUND, Assistent aan het Koninklijk Kabinet van Penningen en Gesneden Steenen te 's-Gravenhage, Konservator van 't Munt- en Penningkabinet van Teyler's Genootschap, Kleine Houtstraat 48, Haarlem. —
- Jhr. L. C. VAN DEN BRANDELER, Majoor bij het 4e Regt. Inf., Hooge Rijnndijk 15, Leiden.
(Nederland na 1576, M., G.) 16 Juni 1895.

- W. I. FREDZESS, Jur. cand., Jufferstraat 1, Utrecht. 16 Juni 1895.
- W. K. F. ZWIERZINA, Ontvanger der Registratie en Domeinen, Hoom 39, Alfen (Z.-H.).
(Nederland. G. en draagteekens, in 't bijzonder die geslagen nà 1863). —
- Mr. P. DEKETH, Piet Heinstraat 3, 's-Gravenhage.
(Nederland en Koloniën na 1576, M.) 16 Juni 1896.
- Jhr. H. M. Ridder baronet SPEELMAN, Oud-burgemeester van Harlingen, Darena, Mollaan, Bloemendaal.
(Nederlandsche koloniën, provinciën Friesland en Groningen, M.) —
- AUG. SASSEN, Notaris, Steenweg, Helmond.
(Nederland, muntstudie der middeleeuwen; prov. Noord-Brabant, M., G.) 16 Juni 1897.
- Jhr. mr. M. W. SNOECK, Ambtenaar van 't Openb. Min. bij 't kantongerecht, Lindengracht, Heerenveen. —
- Dr. L. J. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM, Hooglandische Kerkgracht 23, Leiden.
(Bulzegels der pausen en der dogen, M. der Johanniter Orde). 16 Juni 1899.
- J. E. TER GOUW, Oud-hoofd der school, Nassaulaan 8, Hilversum.
(Nederland en Koloniën, Belgie, M.) —
- Jhr. mr. P. L. VAN MEEUWEN, Advokaat-prokureur, Stationsweg, 's-Hertogenbosch.
(Prov. Noord-Brabant, M., G.) —
- ANTH. BEGEER, Oudegracht 17, Utrecht. 9 Juni 1900.
- J. PH. M. MENGER, Stempelsnijder aan 's-Rijks-Munt, Voorstraat 35, Utrecht. —
- S. WIGERSMA HZN., Bestuurslid van 't Friesch Genootschap, Nauw 180, Leeuwarden.
(Nederland, in 't bijzonder Friesland, M., Friesland en 80-jarige oorlog, G.; Huis Oranje-Nassau, M. G. met portretten.) 16 Juni 1901.

BUITENGEWONE LEDEN

D. C. MEIJER Jr., Bestuurslid van het Kon. Oudheidk. Gen., Vondelstraat 81, Amsterdam. (Stad Amsterdam, G. tot 1800; G. der Luther- sche Kerk, huwelijkspenningen).	12 Juni 1892.
B. J. A. BRUYNESTEYN, Van Baerlestraat 13, Amsterdam. (Nederland, in 't bijzonder Holland, M.)	18 Juni 1893.
Mr. W. M. VAN LANSCHOT, Ververstraat 299, 's-Her- togenbosch. (Prov. Noord-Brabant, M. en G.)	—
F. H. BARON VAN VERSCHUER, Willemsplein 2, Arnhem.	—
E. PH. ERFMANN, Binnenweg 112, Rotterdam.	17 Juni 1894.
Mr. F. A. J. VAN LANSCHOT, Oud-Raadsheer in 't Ge- rechtshof te 's-Hertogenbosch, Peperstraat, 's-Her- togenbosch.	—
Jhr. H. E. RAM, Ingenieur, Biltstraat 97, Utrecht. (Prov. Utrecht, M. en G.)	—
Jhr. mr. W. C. G. VAN EYSINGA, Wirdumerdijk 9, Leeuwarden.	16 Juni 1895
JAN HORDIJK JACzn., Voorstraat 410, Dordrecht.	—
Mr. C. G. J. EIJLEVELD, Konservator van het Stedelijk Museum, Nassausingel 2, Nijmegen.	16 Juni 1896.
Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Zijlstraat 27, Haarlem.	—
Ds. H. A. J. LUTGE, Keizersgracht 717, Amsterdam.	—
Jhr. mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Koninginne- gracht 62, 's-Gravenhage. (Nederland, G., in 't bijzonder familiepenningen).	16 Juni 1897.
H. J. M. H. VAN RIJCKEVORSEL, Huize Leenwenstein, Vucht. (Prov. Noord-Brabant, M. en G.)	—
Jhr. mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, van Tul- denstraat 48, 's-Hertogenbosch.	—
H. D. DE WITT HAMER, Lange Kerkstraat 30, Goes. (M. en G. in 't algemeen).	—
A. HOLLESTELLE, Lid van de Provinciale Staten van Zeeland, Oudelandsche straat 436, Tholen.	16 Juni 1898.
C. L. J. BEGEER, Maliesingel 53, Utrecht.	16 Juni 1899.
BERNARD J. M. DE BONT, Konservator van 't Museum Amstelkring, Vondelstraat 101, Amsterdam.	—

- Mr. R. FRUIN TH.AZ., Rijksarchivaris in Zeeland,
Balans 6, Middelburg.
(Prov. Zeeland, Muntstudie.) 16 Juni 1899
- R. I. M. M. A. Graaf DE GELOES, Kamerheer i. b. d.
van H. M. de Koningin, Burgemeester, Eijsden. —
- J. KARREMAN, Hoofd der school, Kerkstraat 251,
Oud-Beierland.
(Nederland tot heden, België tot 1648, G.) —
- Mr. A. L. C. KLEVN, Laan Copes van Cattenburch
54, 's-Gravenhage.
(M. en G. in 't algemeen, in 't bijzonder nieuwere
G. en gedenkplaten.) —
- H. OORTMAN GERLINGS, Kruisstraat 13, Utrecht. —
- Mr. N. G. PIERSON, Oud-minister van financiën, 's-Gravenhage. —
- Jhr. mr. J. H. HORA SICCAMA, Oud-Referendaris bij
B. Z., Bezuidenhout 13, 's-Gravenhage. —
- JAN DE WAARD, Poelestraat 14a, Groningen.
(Prov. en Stad Groningen, M. en G.) —
- J. VAN DE WATER, Hoogstraat 657, Gorkum.
(Prov. Holland, M.; Huis Oranje-Nassau, G.) —
- C. A. VAN WOELDEREN, Luitenant der Artillerie.
Dijkstraat 45, den Helder.
(Nederland, M. en G.; Rome, M.) —
- Jhr. mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Heerenstraat
27, Utrecht.
(M. in 't algemeen.) 9 Juni 1900.
- J. A. A. GERRITSEN, N. Z. Voorburgwal 252, Amsterdam.
(Nieuwere penningen en draagteekens.) —
- A. VAN DER HOOP, Grimhoek 206, Oud-Beierland.
(Nederland, M. G. ridderorden en draagteekens.) —
- J. HOUWINK Gz., Lemmerweg 119, Sneek. —
- H. LABOUCHÈRE, Villa Doornveld, Doorn. —
- J. P. R. MENGER, graveur, Utrecht. —
- I. W. MENSO, Wassenaarsche weg 35, 's-Gravenhage.
(Nederland en Koloniën na 1576, M. en G.) —
- J. C. P. E. MENSO, Jur. cand., Koninginnegracht 25,
's-Gravenhage.
(Nederland, M.) —

Mr. J. A. SILLEM, Heerengracht 577, Amsterdam. (Nederland, muntstudien; Koopkracht der edele metalen, beteekenis der rekenmunten.)	9 Juni 1900
Jhr. mr. D. F. TELXEIRA DE MATTOS, Alexanderstraat 9, 's-Gravenhage. (Nederland, uitsluitend gouden M. der XIX ^e eeuw.)	—
M. G. WILDEMAN, Archivaris van 't Hoogheemraadschap Delfland, 2 ^e Sweelinckstraat 4, 's-Gravenhage. (Frankrijk na 1851, G.)	—
J. M. M. VAN BELLE, Haarlemmerdijk 104, Amsterdam. (M. der Oud-Helleensche volken.)	16 Juni 1901.
Mr. N. P. VAN DEN BERG, President der Nederlandsche Bank, Oude Turfmarkt 3, Amsterdam.	—
Mr. S. VAN GIJN, Dordrecht.	—
J. M. J. VAN LIS, Kandidaat-Notaris, Langestraat, 86, Hilversum.	—
HIDDE NYLAND, Dordrecht.	—
Prof. jhr. dr. J. SIX, Heerengracht 511, Amsterdam.	—
Jhr. mr. V. E. L. DE STUERS Parkstraat, 's-Gravenhage.	—
J. C. WIENECKE, 2 ^e Stempelsnijder aan 's-Rijks-Munte Utrecht, Admiraal van Ghentstraat 9. (Onderzoekingen en studien van technischen aard.)	—
W. ACHTENHAGEN, Oude gracht 177 <i>bis</i> , Utrecht.	—
JAC. ANKERSMIT, Keizersgracht 126, Amsterdam.	—
G. D. BOM H.Gz., Warmoesstraat 35, Amsterdam.	—
G. J. BRENKMAN, Lienden, G.	—
H. J. VON BRUCKEN FOCK, Korte Nieuwstr. 7, Utrecht.	—
FRED. CALAND, Wilhelminastraat 53, 's-Gravenhage.	—
Dr. J. L. CHAILLET, Contr. Gymnasium, Sneek.	—
TH. M. H. DIRIX, Veldstraat 19, Roermond.	—
TH. DORREN, Valkenberg.	—
A. GILISSEN LEMAIRE, Markt 74, Maastricht.	—
Mr. A. E. H. GOEKOOP, Laan van Meerdervoort 55, 's-Gravenhage.	—
Prof. W. GOOSSENS, Seminarie, Rolduc.	—
Dr. A. H. L. HENSEN, Warmond.	—
Dr. C. HOITSEMA, Contr.-gen 's-Rijks Munt, Utrecht.	—
Dr. G. A. HULSEBOS, Utrecht.	—
Mr. E. H. HIJMANS, Tiel.	—
A. O. VAN KERKWIJK, Sundastraat 15, 's-Gravenhage.	—

Mr. G. T. TER KUILE, Ambt-Aimelo.	16 Juni 1902.
Mr. W. J. SAAIJMANS VADER, Burgemeester, Vrijenban.	—
J. SCHULMAN, Keizersgracht 448, Amsterdam	—
E. VOET JR., Anegang, Haarlem	—
H. L. A. VAN DEN WALL BAKE, Muntmeester, Utrecht	—

BUITENLANDSCHE LEDEN

E. VANDEN BROECK, rue du Commerce 70, Bruxelles. (Stad Brussel, M., G., noodmunten, loodjes, draagteekens.)	12 Juni 1892.
Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Lands-Archivaris, Batavia. (Nederlandsch-Indie en omliggende landen en eilanden, M. en G.)	—
G. CUMONT, Advocat à la cour d'appel, rue de l'A- queduc 19, Bruxelles.	—
Cav. ERCOLE GNECCHI, via Gesù 8, Milano.	—
Cav. FCO GNECCHI, via Filodrammatici 10, Milano.	—
Comte TH. DE LIMBURG-STIRUM, rue de la Loi 166, Bruxelles.	—
ALPH. DE WITTE, Ingénieur, rue du Trône 49, Ixelles. (Hertogdom Brabant, M ; legpenningen der XVII Nederlanden en Frankrijk; muntgewichtjes.)	—
Baron JEAN BETHUNE, Oost-Roosbeke. (Vlaanderen, in 't bijzonder Brugge, M. en G.)	9 Aug. 1892.
ARTHUR ENGEL, rue de l'Assomption 66, Paris-Passy.	—
V. DE MUNTER, Agent de la Banque nationale de Belgique, Lei 15, Louvain.	—
CAMILLE PICQUÉ, Conservateur du Cabinet numismatique à la Bibliothèque royale, rue Dupont 70, Schaerbeek.	—
Dr. HANS RIGGAUER, Conservator des Kön. Münzkabi- nets, Neuhauserstrasse 5, München.	—
AMÉDÉE DE ROISSART, Conseiller de la cour d'appel de Bruxelles, avenue de la Couronne 12, Ixelles.	—
CHARLES VAN SCHOOR, Avocat général près la cour suprême à Bruxelles, avenue Louise 93, Bruxelles.	—
P. I. B. RUIJS DE PEREZ, Château de Jolimont, la Hulpe (Belgique). (Noodmunten.)	18 Juni 1893
GEOFFREY CH. ADAMS, Broadway 29, New York.	8 Sept. 1893.

MAURICE BARBEY, Manoir de Valleyres, Valleyres (Suisse).	8 Sept. 1893.
ROGER VALLENTIN DU CHEYLARD, Officier de l'Instruction publique, Receveur des Domaines, St. Péray (France).	—
P. BORDEAUX, Avocat, 1 ^{er} adjoint au maire, Boulevard Maillot 98, Neuilly-sur-Seine.	24 Mei 1894.
JOHN EVANS, Nash Mills, Hemel Hempstead (England).	—
PAUL CH. STRÖHLIN, Président de la Société suisse de numismatique, route de Chêne 54. Genève.	17 Juni 1894.
ALBERT VISART DE BOCARMÉ, rue St. Jean 16, Bruges.	5 Juli 1894.
A. DE MEUNYNCK, rue Masséna 23, Lille.	10 Okt. 1895.
JULIUS MEILL, Alpenquai 36 ^a , Zurich.	14 Nov. 1897.
Dr. HORATIO R. STORER, Washington-Street 58, Newport (R. I.) U. S. A.	—
FRÉD. ALVIN, rue van Volsem 17, Ixelles.	26 Jan. 1898.
AUG. HÖHN, Königl. Polizeirath, Rheinstrasse 86, Wiesbaden.	8 Okt. 1899.
PIER PANDER, Beeldhouwer en Medaljeur, via Nomentana 143, Roma.	—
PAULIN TASSET, graveur en médailles et monnaies, rue Séguier 3, Paris.	—
Baron PHILIPPE PRISSE, Ingénieur en chef, Directeur des Ponts et Chaussées, Boulevard Léopold 159, Anvers	22 Mei 1900.
J. P. MOQUETTE, Prambon (over Soerabaja).	—
J. M. FADDEGON, Graveur, Villa du franc parleur, Montrouge sur Seine.	2 Juni 1901.
SOLONE AMBROSOLI, Conservatore del R. gabinetto numismatico di Brera, Milano.	16 Juli 1901.
J. CHR. LAUER, Kleinweidenmühle 12, Nürnberg.	—
F. MAZEROLLE, Directeur de la Gazette num. franc. et de corresp. histoire et archéol., rue Singer 2, Paris XVIe.	—
GIULIO SAMBON, Corso Vittorio Emanuele 37, Milano.	—

INHOUDSOPGAVE.

---

1. *Artikelen.*

	Blz.
Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland of Nederlanders betrekking hebbende penningen ge- slagen na november 1863, door W. K. F. ZWIERZINA (Met 3 platen)	5, 83, 165
Commission donnée par JEAN IV, duc de Brabant, à JEAN MICHIELS, pour frapper monnaie à Maastricht, door G. CUMONT	37
Blauwe guldens, door J. E. TER GOUW	49
Iets over de penningen van het St. Lucasgilde te Mid- delburg, door mej. M. DE MAN	115
Reorganisatie van 's-Rijks Munt en hulde aan de leden van het Muntkollege, door Zw. (met plaat) .	135
Mélanges numismatiques. Règne de JEANNE DE BRÁ- BANT, veuve, 1383—1406, door G. CUMONT . . .	197
Onbeschreven of weinig bekende munten van het graafschap Holland en Zeeland, door mej. M. DE MAN (met plaat)	271
Waarheid en verdrinking in de penningkunde, door J. E. TER GOUW	289
 2. <i>Bouwstoffen voor eene geschiedenis van het Neder- landsche Geld- en Muntwezen.</i>	
De waarde van een hollandsch Wilhelmusschild 1440— 1577—1602—1630—1673, door M. G. W. . . .	56
Afleiding en verbinding, door A. HOLLESTELLE .	140, 247

	Blz.
Waarde der muntspeciën in de stad Groningen ten jare 1491, door J. E. TER GOUW.	145
Muntwaarde te Brielle 1346, door A. SASSEN	253
Ordonnantie van PHILIPS VAN BOURGONDIE, dd. 4 De- cember 1429, door F. CALAND	295

3. *In Memoriam:*

CHR. J. VAN EEGHEN	62
Dr. L. P. H. SCHOLS.	298

4 *Gemengde berichten.*

Muntvondsten te Wagenborgen, Nietap en Hilversum. — Plakket op het huwelijk van H. M. de Koningin. — Penning ter eere van TH. VAN UIJE PIETERSE te Vlissingen. — Tentoonstelling van nederlandsche gedenkpenningen te Arnhem. — Nieuw uitgekomen penningen. — Uit de Pers: Schenking der verz. RANDI aan het Vatikaansch museum. — Penning GIOVANNI SCHIAPARELLI. — Die holländischen ge- triebenen Medaillen. — Boekbeoordeeling. — Inhouds- opgaaf van Tijdschriften	63
Bladvulling: Penningen voor Sir JOHN TROGMORTEN (1613) en Mr. TREMIJN (1611).	147
Wapen van Z. K. H. Prins HENDRIK der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg. — Penning ter eere van Mr. S. A. VENING MEINESZ. — Over het verbranden van papieren waarde. — Nog iets over wampoem. — Chronique des falsifications. — Nieuwe munten van EDUARD VII. — Uit de pers: Twee KRÜGER- penningen. — Vergadering en prijsvraag Belg.-Ned. Ver. van vrienden der medaille als kunstwerk. — De munt van Koning ANTONIO van Portugal te Gor- kum. — Moderne niederländische Medaillen. — Boek- beoordeeling. — Inhoudsopgaaf van Tijdschriften	148

Blz.

Wetgeving. — Een valsche munter te Waalwijk ge- vangen genomen in 1400. — Prijspenningen van Prins HENDRIK. — Twee gouden munten van KAREL DEN GROOTE als koning der Longobarden te Pisa en te Milaan geslagen. — Draagteeken der Amis de la Médaille d'Art. — Penning op de kroning van KAREL VII te Reims. — Elsevier en de numis- matiek. — Boekbespreking. — Inhoudsopgaaf van tijdschriften. — Mededeeling der kommissie van redaktie.	254
Het woord „oord”, als vierde deel van munt of maat, nog heden in Friesland in gebruik. — Nieuw uit- gekomen penningen. — Muntvondst te Driewegen. — Een onbeschreven Inhuldigingspenning. — Me- daille aan JORIS SPEELBERGH geschonken. — Het Curaçaosche muntwezen — Uit de stadsrekeningen van Middelburg. — Konservatie van oude ijzeren voorwerpen. — Alg. verslag van het Munt-kollege over 1901. — <i>Elsevier en Vragen van den Dag</i> en de Numismatiek. — Een standaardwerk. — Eenige nieuwe Boerenpenningen. — TH. H. SAAKES † — Inhoudsopgaaf van tijdschriften.	299

5. *Mededeelingen het Genootschap betreffende.*

Rekeningen van den penningmeester	159
Handelingen van de Jaarlijksche Vergadering te Dor- drecht, 16 Juni 1902	268
Verslag van den Sekretaris over 1901	324
Vergaderingen in 1901/2	327
Aanwinsten penningkabinet.	329
Ledenlijst.	331
Inhoudsopgaaf	339
Verwijzing der platen.	342

VERWIJZING DER PLATEN.

Plaat I	tegenover	blz.	5
„ II	„	„	83
„ II ^A	„	„	135
„ III	„	„	165
„ IV	„	„	271

NOOT VOOR DEN BINDER.

Met het oog op de platen I, II en III behoort jaargang X *niet* of *zêér weinig* te worden afgesneden.

ERRATUM.

Blz. 18 regel 3 v. o. staat 1874, lees 1774.
